

FP9

**FOLKESKOLENS
PRØVER**



**BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

DANSK, LÆSNING OG RETSKRIVNING

Læsning

Opgavehæfte

Læsning varer 30 minutter

Torsdag den 4. maj 2023
Kl. 9.00-10.30

Varebilulykker

Tekst 1

Besvar spørgsmålene nedenfor ved at orientere dig i artiklen *Varebilulykker*.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

1.1 Hvor kan man læse mere om de 23 ulykker med varebiler?

- I en avis
- I en meningsmåling
- I en rapport
- I et ugeblad

1.2 Her skete flest varebilulykker:

- på landevej og i byzone
- på motortrafikvej og i byzone
- på motorvej og landevej
- på parkeringspladser og landevej

1.3 Der var 10 dræbte blandt de involverede i ulykkerne, men der var flest

- alvorligt tilskadekomne
- let tilskadekomne
- psykisk påvirkede
- uskadte

1.4 Når kurerer var under tidspres, blev konsekvensen, at

- de ikke holdt pauser, men spiste, mens de kørte
- de ikke kunne nå alle afleverings- og afhentningssteder på en dag
- de skulle arbejde 12-14 timer om dagen
- de snød med deres leveringer, så folk ikke fik deres pakker

1.5 Hver anden var uopmærksom, mens de kørte, og en var distraheret af at

- have tabt cigarettænderen mellem benene
- se film på sin mobil
- tale i mobil med pakkecentralen
- tørre kaffe op, som han havde spildt på sædet

1.6 Nogle ulykker kunne være forhindret af sikkerhedsudstyr som

- en adaptiv fartpilot
- en airbag
- en sikkerhedsselealarm
- et frontkamera

1.7 Træthed spillede en rolle hos

- fem af de ni kurerer
- fire af de ti kurerer
- tolv af de sytten kurerer
- tre af de seks kurerer

1.8 For høj fart skyldtes blandt andet

- alkohol-/narkopåvirkning og speedometerfejl
- risikovillig kørsel og alkohol-/narkopåvirkning
- travlhed og stress
- uopmærksomhed og travlhed

1.9 Hvor ofte var det udelukkende modpartens skyld?

- I 2 ulykker
- I 3 ulykker
- I 4 ulykker
- I 5 ulykker

1.10 Artikkels formål er først og fremmest at

- få folk til at stoppe med at køre varebil
- lære håndværkere og kurerer, hvordan man undgår ulykker
- oplyse om årsager til ulykker, hvor varebiler er involveret
- underholde om sjove ting, som førere af varebiler har gjort under kørslen

Fri i Underverden

Tekst 2

Læs eventyret *Fri i Underverden*, og besvar opgaverne ud fra tekstens indhold.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

2.1 Fri holder sin skoletaske foran sig som

- afledning
- et skjold
- et våben
- lokkemad

2.2 Hvis Fri bevæger sig,

- rammer han den udstoppede kanin
- taber han tasken
- tændes loftslýset
- vil alarmerne afsløre ham

2.3 Skoletasken rammer gulvet med et

- BOING
- FLOF
- SMAK
- TJAK

2.4 Hvad får Fri til at flygte?

- En lys stemme
- En mørk stemme
- En stor frygt
- En tilskyndelse

2.5 I Underverden lugter der af

- prut
- roser
- røg
- sved

2.6 Vogteren af floden er en

- dreng
- kanin
- kvinde
- mand

2.7 Da Fri siger "Jeg er bange for altid at være en freak", er det

- alvor
- ironi
- løgn
- sjov

2.8 Eventyret kunne også have haft titlen:

- Da Fri hjalp sin værste fjende
- Da Nano fik liv og stoppede Pitbull
- Da Pitbull svømmede i skræk og rædsel
- Da Vogteren gjorde forskel

2.9 Det viser sig, at besøget i Underverden er

- en dagdrøm
- en prøve
- et flashback
- et mareridt

2.10 Eventyrets vigtigste budskab er, at

- man ikke kan stole på de voksne
- man ikke skal være ligeglad med andre
- man skal holde virkelighed og fantasi adskilt
- man skal huske at tale sandt

UForklarligt

Tekst 3

Læs artiklen *UForklarligt*, og besvar opgaverne ud fra tekstens indhold.

Sæt kryds ud for de rigtige svar.

Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

3.1 Manden fra Kvistgård er i stand til hurtigt at afvise, at "objektet" er en helikopter, fordi

- det er landet på gårdspladsen
- en helikopter er meget større
- han har stor erfaring med helikoptere
- objektet er fuldstændig lydløst

3.2 Hvordan ser fotografiet af det flyvende objekt ud?

- Det er forsvundet
- Det er hvidt
- Det er sort
- Det ligner et flyvende objekt

3.3 SUFOI er

- Sjællands UFO Information
- Skandinavisk UFO Information
- Sovjetisk UFO Information
- Svensk UFO Information

3.4 Hvor stor en del af de mystiske sager, som SUFOI modtager, bliver opklaret?

- De fleste
- De færreste
- Halvdelen
- Ingen

3.5 Hvorfor mener kammeraten på Helsingørvej ikke, at det observerede objekt var et fly?

- Det forsvandt i skyerne
- Det var alt for stort
- Det var en Airbus
- Det var for hurtigt

3.6 Mistanken om at have set et objekt fra det ydre rum forstærkes, da den ene af kammeraterne

- ser det store objekt igen senere
- ser en person, der også så objektet
- ser et mærkeligt lys fra en radar
- ser militærpersoner med en radar

3.7 Neil deGrasse Tyson er en anerkendt

- forretningsmand
- kemiker
- ufo-jæger
- videnskabsmand

3.8 Den mystiske hændelse, som startede den moderne ufo-historie, fandt sted i

- Helsingør
- New York
- Pentagon
- Washington

3.9 Journalisten nævner, at den ene i kæreste-parret har baggrund som flyvelederelev i Kastrup Lufthavn, fordi

- det er den mest logiske forklaring på oplevelsen
- det gør personen til et mere troværdigt øjenvidne
- oplevelsen finder sted meget tæt på lufthavnen
- oplevelsen gjorde, at han aldrig blev færdiguddannet flyveleder

3.10 Teksten får læseren til at tænke, at liv på andre planeter er

- et vilkår, vi må leve med
- meget usandsynligt
- noget overnaturligt pjat
- svært helt at afvise

Jeg rejser mig i vinden

Tekst 4

Læs novellen *Jeg rejser mig i vinden*, og besvar opgaverne ud fra tekstens indhold.
Sæt kryds ud for de rigtige svar.
Der er kun ét rigtigt svar til hver opgave.

4.1 Hovedpersonen befinder sig i begyndelsen af novellen

- i en voldsom storm
- i et fly på himlen
- i svømmehallen
- på stranden

4.2 Teksten i parenteserne kan beskrives som usagte replikker fra

- faren
- forfatteren
- hovedpersonen
- moren

4.3 Hvordan opfører hovedpersonen sig i svømmeundervisningen?

- aggressivt
- begejstret
- taknemmeligt
- udeltagende

4.4 Hovedpersonen oplever stemningen ved det gamle fritidshjem som

- beroligende
- nedtrykt
- tillokkende
- utiltalende

4.5 Relationen mellem hovedpersonen og moderen kan beskrives som

- humoristisk
- konfliktfyldt
- tillidsfuld
- voldelig

4.6 Faren kan bedst beskrives som

- dominerende
- insisterende
- tilbageholdende
- udadvendt

4.7 Hovedpersonen kan spejle sig i faren, fordi faren også

- er glemsom
- går tur ved fritidshjemmet
- skjuler sig
- vil være vild

4.8 Hvorfor lader hovedpersonen paraplyen stå til slut?

- For at mærke stormen
- For at være i sikkerhed mod lynnedslag
- Fordi det er holdt op med at regne
- Fordi faren skal bruge den senere

4.9 Fortælleren i novellen er en

- alvidende fortæller
- førstepersonsfortæller
- observerende fortæller
- tredjepersonsfortæller

4.10 Hvordan kan man forstå *Det mindre i mig, der er vokset, er blevet for stort*?

- Hovedpersonen er blevet mæt
- Hovedpersonen er ked af det og begynder at græde
- Hovedpersonen er syg og skal opereres
- Hovedpersonen vil løsrive sig fra sin mor

Bygherre uden grænser

Tekst 5

Læs artiklen *Bygherre uden grænser*.

Klik på det ord eller udtryk i parenteserne, som passer bedst i sammenhængen.

Se hvordan i eksemplet.

Bygherre uden grænser

Efter en uddannelse som tømrer og en brækket ankel manglede Anders Schrøder eventyr i sit liv. Det blev (afslutningen, afvisningen, fortsættelsen, starten) på flere udstationeringer som frivillig. Først i Malawi som rådgiver og senest i Sydsudan, hvor han har stået for at planlægge og bygge hospitaler.

I 2012 var jeg lige blevet udlært (ingeniør, læge, rådgiver, tømrer), men døjede med en gammel fodboldskade og kunne ikke arbejde uden at vågne med smerter. Da jeg opsøgte en ortopædkirurg, fortalte han, at min ankel havde været brækket siden dengang, og at jeg skulle stoppe med at dyrke meget motion, hvis jeg ikke ville sidde i (barstol, kørestol, lænestol, sækkestol) som 30-40-årig. Det gav mig et pusterum. Jeg kom aldrig på dannelsesrejse til Asien ligesom mange af mine jævnaldrende, fordi jeg startede i lære som 18-årig og var på arbejde fra 7 til 17. Det var bare direkte ud i voksen-tilværelsen. Men efter uddannelsen og operationen kom jeg i kontakt med Folkekirkens Nødhjælp, som havde et frivilligprogram i Malawi. Jeg ville gerne opleve et eventyr, men jeg vil også gerne hjælpe andre mennesker, så da jeg hørte om Malawi, følte det helt perfekt. Jeg blev indkvarteret hos en værtsfamilie i en lerhytte med tre værelser og bliktag og boede i en lille landsby med omkring 50-70 huse, som var helt afskåret fra omverdenen.

På det tidspunkt var Malawi et af verdens (fattigste, koldeste, mindste, rigeste) lande. Mit job var blandt andet at stå for en kvinde-låne-spare-gruppe. Hver måned lagde landsbyens kvinder en halv krone i en pulje, og hvis en kvinde ville starte en forretning op, kunne hun låne fra den pulje. Men det var også mit job at rådgive, så alle ikke åbnede et bageri eller en fiskehandler, hvilket havde været tilfældet tidligere. Det var en livsomvæltende oplevelse for mig dengang. Før rejsen brugte jeg alle mine kræfter på at spille fodbold, træne og arbejde, men i Malawi var der en helt anden livskvalitet. Selvom alt for mange lever i stor fattigdom, havde de en enorm glæde, som smittede af på mig. Da jeg kom dernel, havde jeg også rygproblemer, men efter tre måneder på en sivmåtte var de helt væk. Jeg bilder i hvert fald mig selv ind, at det var (mit job, ryggen, trolddom, årsagen).

Jeg husker særligt en aften, hvor indbyggerne bryggede mjød. Hele landsbyen samlede sig om en stor tønne, og så stod de hele natten og rørte, fordi de ikke havde en røremaskine. Dagen efter var der kæmpe fest, mens de drak den her tykke, klumpede drik, som virkelig ikke smagte godt.

Da jeg kom hjem, besluttede jeg at videreudanne mig til bygningskonstruktør. I den periode var jeg stadig frivillig hos Folkekirkens Nødhjælps Ungdom, men jeg var i tvivl, om jeg ville udsendes igen. Det ændrede sig, da jeg mødte en fyr på mit

studie, som havde stået for de elektriske installationer i en af verdens største flygtningelejre. Da det gik op for mig, at jeg kunne komme af sted og samtidig bruge min (alder, faglighed, humor, styrke), opsøgte jeg Læger uden Grænser i 2018. Jeg tror, der er mange, der bilder sig ind, at man ikke også gør det for sig selv.

At man kun gør det for (andre, pengene, rejsen, sig selv). Men jeg gør det, både fordi jeg gerne vil hjælpe, og fordi det tilfredsstiller mig personligt og fagligt. Jeg kan se, at jeg (skammer, skynder, taber, udvikler) mig, fordi jeg arbejder med så mange kulturer i et så omskifteligt miljø. I februar 2019 tog jeg første gang til Sydsudan – et ungt land, der blev selvstændigt i 2011, og derfor skulle hele infrastrukturen og sygehjælpen bygges op. Der var – og er – en enorm underernæringskrise og en masse interne stridigheder og blodige opgør stammerne og generationerne imellem. Jeg skulle stå for driften af to klinikker i området omkring byen Pibor i den østlige del af landet. De færreste ved, at logistik i nødhjælpsarbejde er en af de absolut vigtigste ting. Hvis lægerne ikke har medicin, desinfektion eller bandager, hvis

bygningerne ikke fungerer til deres formål, eller hvis strømmen går i tide og utide, kan du ikke hjælpe nogen. Hospitalerne bestod af 6-8 simple bygninger af sten med et råbetongulv. Den eneste undtagelse var fødestuerne og operationsstuerne, som havde (beton, fliser, jord, strøm) for at holde infektionsniveauet nede. I Pibor var det primært fødsler, almindelige skader, som skulle syes, slangebider og underernæring. Hvis der kom mere (alvorlige, simple, smitsomme, udbredte) skader som skudsår, blev de sendt videre. Alligevel var det et andet pres end første gang, jeg var af sted, fordi det i mange tilfælde handlede om liv og død. En hyggelig aften midt i aftensmaden kom der en melding over radioen.

Strømmen i hospitalet var gået midt i et kejsersnit. Så greb jeg en lille generator og trak forlængerledninger i bælgravende mørke, indtil (aftensmaden, elektrikerens, jordemoderen, lægen) kom.

Lægen havde heldigvis kun få minutter i mørket, så både mor og barn overlevede. Man er altid på arbejde, når man er af sted, og sådan nogle aftener gør én sindssygt høj, fordi man muligvis var med til at redde et liv.

Ud&Se marts 2022

| |
|------------------------------|
| Elevens UNI-Login: |
| Skolens navn: |
| Tilsynsførendes underskrift: |

